

Андрєєва В. А.,
кандидат економічних наук, доцент,
Університет «КРОК»,

Рибальченко В. А.,
студент,
Університет «КРОК»

ТЕОРІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ВСЕВОЛОДА ГОЛУБНИЧОГО

У тезах висвітлено один із важливих напрямків наукової діяльності видатного українського економіста діаспори Всеволода Голубничого. Це – розвиток теорії економічних систем та створення інструментарію їх порівняльного аналізу. Зроблено висновок про зростання актуальності цього напрямку наукових досліджень у XXI ст.

Andrieieva V. A.,
PhD (Economics), Associate Professor,
KROK University,

Rybalchenko V. A.,
Student,
KROK University

THE THEORY OF ECONOMIC SYSTEMS DEVELOPMENT BY VSEVOLOD GOLUBNYCHY

The proceedings under consideration one of the important areas of scientific activity of prominent Ukrainian economist of the diaspora Vsevolod Golubnychy. This is the development of the theory of economic systems and the creation of tools for their comparative analysis. It is concluded that the relevance of this area of scientific research in the 21st century is increasing

Коло наукових інтересів видатного науковця Всеволода Голубничого було широким та охоплювало філософію науки і методологію економічних досліджень, історію економіки та економічної думки, порівняльний аналіз економічних систем і статистику. За життя вченого різними мовами в багатьох країнах у Європі та США було опубліковано понад 500 його праць, які принесли авторові світове визнання [1]. Величезний архів невиданих і неаналізованих праць В. Голубничого періоду 1950-х – 1970-х рр. знаходиться у бібліотеках декількох університетів США.

В передмові до вибраних творів В. Голубничого «*Selected Works of Vsevolod Holubnychy*» є такі слова: «... Впродовж його короткого життя, яке минуло у важких умовах політичної еміграції, творчий потенціал вченого не був повністю реалізований. Тим не менш, він є одним з найвидатніших українських економістів ХХ сторіччя» [2].

Найістотнішим внеском вченого у розвиток економічної науки стала розробка методології порівняльного (компаративного) аналізу економічних систем. У співавторстві з А. Оксенфельдом В. Голубничий написав та видав книгу «Економічні системи в дії: США, СРСР і Франція» [3], що стала однією з перших праць у науці, яку називають «світова компаративістика».

Праці В. Голубничого, присвячені дослідженню радянської економічної системи, зробили його відомим «советологом» – знавцем та експертом з питань СРСР. А висновки щодо скорого розвалу цієї соціально-економічної системи, які справдилися з точністю до місяця, зробили В. Голубничого ще й відомим фахівцем з прогнозування.

Важливими напрямками досліджень В. Голубничого в царині аналізу економічних системи були такі:

- розробка сценаріїв розвитку економіки та моделювання її зростання за різних варіантів співвідношення між окремими економічними секторами;
- дослідження економічних втрат від нереалізованого потенціалу людського капіталу, що було однією з перших у світі спроб дослідження саме людського капіталу;
- аналіз економічної історії українських земель, зокрема, торговельних зв'язків українців від середньовіччя до середини ХХ ст., з огляду на принцип порівняльних переваг у міжнародних економічних відносинах;
- аналіз моделей модернізації традиційних економік (на прикладі економіки Китаю) на основі оцінювання впливів державного регулювання економічних ресурсів країни;
- розробка теорії, так званого «нерівноважного аналізу», що ґрунтувалась на уявленні про нерівновагу як основну тенденцію еволюції економічних систем;
- створення теорії просторової економіки на основі визначення, так званої регіональної ідентичності країн.

Центральною проблемою дослідження економічних систем, для Голубничого, було вивчення ефективності її функціонування. Ефективність, на думку вченого, визначається характером та цілями розвитку системи. Критерієм, за яким економіка повинна оцінюватися, є темп економічного розвитку [3].

На думку Голубничого, економічна система, яка «пригнічує природні імпульси і емоції населення, порушує моральні й етичні закони,

або увічне і збільшує нерівність можливостей» приречена на поразку [4]. Майбутнє належить таким економічним системам, розвиток яких скерований на задоволення не лише економічних, а й загальних цивілізаційних потреб людства загалом та окремих громадян зокрема.

Багато опублікованих та ще неопублікованих робіт В. Голубничого присвячено Україні. Зокрема, йому належить стаття, у якій на основі статистичних даних доводиться, що голодомор 1932-1933 рр. в Україні спричинений свідомими діями уряду СРСР.

Ми робимо висновок, що видатний український економіст діаспори Всеволод Голубничий зробив великий внесок у розвиток світової економічної науки як фундатор напрямку комплексних досліджень економічних систем та їх компаративного аналізу. Актуальність цього напрямку у ХХІ ст. не зменшилася, а навпаки, суттєво зросла. Причиною зростання актуальності порівняльного аналізу економічних систем є потреба уточнення світових прогнозів у зв'язку зі змінами світових країн-лідерів, загостренням економічної конкуренції між країнами, укладанням нових союзів та руйнуванням порядку міжнародних відносин, що склався у ХХ ст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Encyclopedia of Ukraine / Edited by Volodymyr Kubijovyc. Published for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, the Shevchenko Scientific Society (Sacreless, France) and the Canadian Foundation for Ukrainian Studies. Toronto Buffalo London : University of Toronto Press, 1988. – Volume II. – P. 212.

2. *Holubnychy V. Some Economic Aspects of Relations Among the Soviet Republics* / V. Holubnychy // *Soviet Regional Economics: Selected Works of Vsevolod Holubnychy*. Edited by Ivan S. Koropeckyj. CIUS, University of Alberta, Edmonton, 1982. – P. X. – 561 p. (Перша публікація: *Some Economic Aspects of Relations Among the Soviet Republics*).

3. *Ethnic Minorities in the Soviet Union* / Ed. Erich Goldhagen. – New York : F. A. Praeger, 1968. – P. 50-120.

4. *Oxenfeldt Alfred R. Economic Systems in Action: the United States, the Soviet Union and France* / Alfred R. Oxenfeldt, Vsevolod Holubnychy, eds. 3ed. – New York : Holt, Rinehart and Wiston, 1965. – P. VII. – 264 p.